

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קג.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ט מהל
שבת הלכה כב סג
עשין כט טו"ע א"ח
סומן מעג סעף א:
י"ב מ"י שס הלכה י' וכד
וסמג שס טו"ע א"ח
ס"י רלו סעף א ג:
ג [טו"ע א"ח ס"י קעט
סע"י 17:]

רבינו חננאל

ואסיקנא דים טוב שחל
להיות אחר השבת הלכתא
כרבא דאמר יקנה"ז. אמר
רב יהודה לא נחלקו
ב"ש ובי"ה על המזון
שהוא בתחלה ועל הבלדה
שהיא בסוף, לא נחלקו
אלא על המאור ועל
הבשמים, שב"ש אומרים
מאור ואחר כך בשמים,
ובי"ה אומרים בשמים
ואחר כך מאור. אמר ר' יוחנן
נהגו העם כבי"ה
אליבא דר' יהודה דבשמים
ברבנא ורב חננאל תלמידי
דרב הווי יתבי בסעודתא

(א) נכרות נב; (ב) שס
נא; (ג) [נכרות נב;
תוספתא נכרות פ"ה
ה"א]; (ד) חולין פ"ג;
(ה) [פ"ח ה"א]; (ו) [עירובין
מ"ג]; (ז) [סנהדרין פ"ו];
(ח) [קדושין נ"ג]; (ט) [נע"ע
תוס' נכרות נב; ד"ה נהגו
ותוס' ר"ה טו; ד"ה וכן].

הגהות הב"ח

(א) גמרא דהכי עבדינן
דקפח מימינו: (ב) רש"י
ד"ה אכסא קמא כשמתחיל
לשומע הס"ד והשאר
נמחק: (ג) ד"ה לא הו
ידעימו אי משקו לטו תו
נמר כסא קמא אי לא
ובי ברבינו אקמא לא
היה דעתיבוי אכסא
אחרינא וה"ל כל כוס
כחלת סעודה ומשם
הכי בעיתו למיילך וכו':
(ד) רש"י ד"ה וכה
אמר וכו' הקידוש עושהו
ומחייב הגדה והגדה:
(ה) ד"ה קני"ה וכו' כרב
גמ"ה אלו רואה וכו'
ומחייב הגדה ומחייב
הקידוש והוא שיהיה
יתרון אמר יקני"ה ר' חנינא אמר
יקני"ה וכו' אמר יקני"ה דלוי
דלמך מעין שניהן. ונראה לי דהכא
גרסונן [נמי] וכו' אמר יקני"ה רבה
אמר קני"ה שכן דרך האמוראין רב
ולוי ושמואל חברים הם ורבה אחיהן:
קני"ה. סבירא ליה דקידוש קודם
להגדה כרב (ו) ולמה אינו רואה לומר
יין ברישא לפי שא"כ אינו נראה שמגדיל
על היין הואיל ומחייב הגדה מעל
נכרות היין והרי עיקר הגדה לא
תיקנו אלא על היין אבל קידוש אפילו
על הפת יכול לקדש כדלקמן (ז) (ק):
הלכך קידוש ברישא והדר מאור לפי
שאנו רוצין לסמוך יין להגדה והגדה
על כרחק לנסוף תהיה כשאר כל
מוצאי שבתות והאי ללא מקדים יין
מקמי מאור כשאר מוצאי שבתות שאם
כן היה נראה על הקידוש ולא על
הגדה אבל צמז"ש דעלמא דליכא
קידוש אכל צמז"ש ליה: קני"ה. סבירא
ליה כרב דקידוש קודם להגדה ורואה

מוסף רש"י

נר ומזון בשמים
והגדה. מי שאין לו
אלא כוס אחד צמז"ש
שבת, מניחו עד לאחר
המזון וסדרו עליו נר
ומזון ובשמים והגדה
(ברכות נב).

מוסף תוספות

א. והאי לסדר דבריהם
זה אחר זה. מוס' ה"א"ש.
ב. [ולא חשש לסדרן
כאותר סדר של הקדמת
דרות. מוס' ר"פ.
ג. [נסתם משנה הוי
מאור ואח"כ בשמים, והא
ר' יוחנן הוא דאמר הלכה
כסתם משנה. שם.
ד. וא"כ לא הוי סתמא.
ה. [ומשמע קצת
דלכתחילה עבדי הכי
מדרבך רבא אבשמים
ברישא והדר אמאור. מוס'
ר"ה טו: 1. כי שמא
ישתוו כולם קודם שיגיע
לידם. מוס' ה"א"ש.
ו. אע"ג דברכה אחת
מעין שלש פוטרין. מוס'
ר"פ.

הכי גרסינן שאמר משום רבי יהושע בן חנניה נהי"ק: ה"ג משל דרבי יהושע כו': והלכתא כרבא. דקידושא והדר אבדלתא דכי מדליל ברישא מיחוי עליה קדושת שבת כמשאוי: נר ומזון בשמים והגדה. היכא דאין לו אלא כוס א': על המזון שהוא נכחה. כיון דגמר סעודתו צההוא אחייב ברישא ואין מעצרים על המנוח: אכסא קמא. כשמתחיל לשתות (ב) על המזון שבתחלה: והדר צריך. צפה"ג אכסא דנכרת המזון כמו שאנו עושין בכל סעודה וסעודה ובשאר סעודות עסקינן ללא צמז"ש שבת: לא הוי ידעימו אי משקו לכו (ג) צמר כסא קמא אי לא ומשום הכי בעיתו למיילך וכו':

רשב"ם

ורבה אמר יקני"ה. סבירא ליה כרב דמשוי מאור בין קידוש להגדה שאין נכון צעיינו של רבה לסמוך הגדה לקידוש שזה מכחיש כמו של זה הקידוש עושהו קודש והגדה קודש קול וסבירא ליה כשמואל דהגדה קודם לקידוש ומיהו יין ברישא כולן דתדיר קודם והכי נמי צרכות ירושלמי (ו) י"ט שחל להיות צמז"ש רבי יוחנן אמר יקני"ה ר' חנינא אמר יקני"ה וכו' אמר יקני"ה דלוי דלמך מעין שניהן. ונראה לי דהכא גרסונן [נמי] וכו' אמר יקני"ה רבה אמר קני"ה שכן דרך האמוראין רב ולוי ושמואל חברים הם ורבה אחיהן: קני"ה. סבירא ליה דקידוש קודם להגדה כרב (ו) ולמה אינו רואה לומר יין ברישא לפי שא"כ אינו נראה שמגדיל על היין הואיל ומחייב הגדה מעל נכרות היין והרי עיקר הגדה לא תיקנו אלא על היין אבל קידוש אפילו על הפת יכול לקדש כדלקמן (ז) (ק): הלכך קידוש ברישא והדר מאור לפי שאנו רוצין לסמוך יין להגדה והגדה על כרחק לנסוף תהיה כשאר כל מוצאי שבתות והאי ללא מקדים יין מקמי מאור כשאר מוצאי שבתות שאם כן היה נראה על הקידוש ולא על הגדה אבל צמז"ש דעלמא דליכא קידוש אכל צמז"ש ליה: קני"ה. סבירא ליה כרב דקידוש קודם להגדה ורואה

רבה אמר יקני"ה וכו' אמר קני"ה. רש"י מהפך הגירסא משום דרב ושמואל ולוי חברים א' היו ואין צריך להפך משום זה דגמ' נקט כל אותם שאומרים יין תחלה יקני"ה ינה"ק ואח"כ אותם שאומרים קידוש ברישא קני"ה ואח"כ נר תחלה נקני"ה ינה"ק ומיהו צירוש' משמע כפירוש רש"י: קני"ה. פירש רש"י דרואה לסמוך יין להגדה משום דמקדשין על הפת ואין מגדלין על הפת ולפי מה שפירש ר"ת לקמן (ד' קו: גז"ה מקדש) דאין מקדשין על הפת יש לפרש שאם ה' מרחיק יין מן הגדה יאמרו שאינו צא אלא צעזעיל קידוש שהוא לכבוד יו"ט: והלכתא כרבא. משום [אין] אמוראין אצטריך לפסוק כרבא ולא משום אצ"י דקני"ה (ט) (צ"ק ד' עג.) צבולו גמרא כרבא לגבי אצ"י צר מיע"ל ק"ס:

ואמר רבי יוחנן נהגו העם בבית ה"ה. והשתא חולק רבי יוחנן אסתם משנה ג' ואיכא למימר שצנשוך יחיד היו שונה אותה והיא שונה גם דברי רבי מאיר דהד"ה והאי נהגו לא הוי כהאי נהגו דפרק צמז"ש דתענית (ד' טו:) דמפרש דאורוי לא מורין ואי עבדי לא מחיין צדיקין (ה' ט):

ברוך אכסא קמא. של קידוש ואכסא דנכרתא של צמז"י והא דתנן צבילד מצרכין (נכרות ד' טג.) צריך על היין שלפני המזון פטר יין שלאחר המזון היינו לאחר הסעודה וקודם צרכת המזון שהיו רגילי לשתות יין אחר הסעודה קודם צרכת המזון: לא הוי ידעימו אי משקו. פרש"ש כי צרכיתו אכסא קמא לא ידעימו אי יבדו לכו כסא אחרינא והוה כל חד כמתלת סעודה ולפירושו משמע שהיו מצרכין נמי מוך הסעודה וקשה דהא משמע שהיו עושים צי ריש גלותא כרבא דצריך אכסא קמא ואכסא דנכרתא ולא על כל כסא וזהו דוחק לומר שלא היו שותים צבי ריש גלותא יין צמז"ש הסעודה לכן נראה לפרש שלא היו מצרכין מוך הסעודה כי היו יודעים שיתנו להם יין כל צרכן אבל צמז"י לא היה כוס כי אם למצרך והיו מסתפקים אם יגיע להם לשתות ממנו:

אנא דעבדי בתלמידי דרב. פירש רש"י אף על גב דשמעינן מהכא דנכרת המזון אפסוקי סעודתא הוא מכל מקום לא צעי לצרכי אחר יין שצמז"ש מקמי דליצריך צרכת המזון לפי צרכת המזון פוטרמו דהשתא צרכה אחת מעין שלש סגי כל שכן צשלש צרכות והכי איתא צה"ג ומיהו אין זה ק"ו דהא פסקינן בצרכות (ד' טא:) דברים הבאים שלא מחמת הסעודה אחר הסעודה פ"י וקודם צרכת המזון טעונין צרכה לפנייהם ולאחרייהם וכן תאנים וענבים בתוך הסעודה לרב ששת ולא מיפטרו בג' צרכות דצמז"י ורש"י פירש צתשונה דצריך לצרך אחריו כמו תאנים וענבים לרב ששת ואין נראה דהא מסקינן התם אמר רב פפא הלכתא דברים הבאים שלא מחמת הסעודה בתוך הסעודה טעונין צרכה לפנייהם ולא לאחרייהם טעונין צין לפנייהם צין לאחרייהם והיינו דלא כרב ששת ואע"ג דרש"י פירש התם לאחר הסעודה כלומר דברים

גורמת לומר זמן ורבא ס"ל מה מנינו צכ"מ זמן לצסוף הכס ונמי זמן לצסוף וטעמו של דבר דזמן אומרו אפילו צשוקי ועיקרו אינו על הכוס הלכך אומר לצסוף: והלכתא כרבא. דלמך יקני"ה דקידושא והדר הגדה וכו' מדליל ברישא מיחוי דהוי עליה קדושת שבת כמשוי: רב הונא צר יהודה איקלע לצי רבא. צמז"ש שבת של חול: צריך אצשמים ברישא. כמנהג שלנו: א"ל. רב הונא לרבא לאחר שגמר הגדה והא צין צ"ש כו': ולא פליגי לא גרסינן: נר ומזון בשמים והגדה. היכא דאין לו אלא כוס אחד: זו דברי ר"מ. דהכי הווי מני לפלוגתייהו דצ"ש וצ"ה דסתם ממני ר"מ"י: על המזון שהוא נכחה. דכיון דגמר סעודתו צההוא מחייב ברישא ואין מעצרים על המנוח ואמר רבי יוחנן נהגו כו': רב יעקב צר אצא איקלע לצי רבא. שבת הוה כדאמרינן לקמיה [ע"ג] כי מטא לאצדולי כו' אלמא דמעיקרא סעודת שבת ציוס היו אולכין: אכסא דנכרתא. צרכת המזון צריך עליו לצסוף צפה"ג כמו שאנו עושין: לא הוי ידעימו אי משקו לכו מו צמר כסא קמא אי לא וכו' צרכיתו אקמא לא הוה דעתיבוי אכסא אחרינא והוה ליה כל חד כמתלת סעודה ומשום הכי בעיתו למיילך וכו':

קאי

ואסיקנא דים טוב שחל
להיות אחר השבת הלכתא
כרבא דאמר יקנה"ז. אמר
רב יהודה לא נחלקו
ב"ש ובי"ה על המזון
שהוא בתחלה ועל הבלדה
שהיא בסוף, לא נחלקו
אלא על המאור ועל
הבשמים, שב"ש אומרים
מאור ואחר כך בשמים,
ובי"ה אומרים בשמים
ואחר כך מאור. אמר ר' יוחנן
נהגו העם כבי"ה
אליבא דר' יהודה דבשמים
ברבנא ורב חננאל תלמידי
דרב הווי יתבי בסעודתא